

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2024

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 28-29 березня 2024 р. Полтава, 2024. 1294 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: **КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: **ЛЕГА ОЛЬГА** – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ГУЦАЛЕНКО ЛЮБОВ - д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів та природокористування України

ДУБІНІНА МАРИНА - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ХОМИН ПЕТРО – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та аудиту Тернопільського національного університету ім. Івана Пулюя

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

СКИБА ГАННА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового Інституту управління, економіки та бізнесу «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2024

© Кафедра обліку і оподаткування, 2024

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ГАЙДИЧУК АНДРІЙ, СЕРГІЄНКО МАКСИМ, аспіранти
Науковий керівник – **МОХНЕНКО АНДРІЙ**, д.е.н., професор,
професор кафедри фінансів, обліку та підприємництва,
Херсонський державний університет, м. Херсон

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Сучасні економічні кризові явища в Україні негативно впливають на фінансово-господарську діяльність підприємств, обмежуючи їхній потенціал і розвиток. Зараз більшість вітчизняних підприємств стикається зі зменшенням обсягів виробництва та реалізації продукції, високою витратами на матеріали і енергію, а також значним ступенем зношення основних засобів, що впливає на кінцеві результати їхньої діяльності. Проблеми суб'єктів господарювання обумовлені зниженням інвестицій у основний капітал та їх заміною на нові технології та технічну базу.

Управлінський облік, призначений для забезпечення достовірної та повної інформації, необхідної для прийняття правильних та ефективних управлінських рішень, відіграє ключову роль в умовах кризи. Ця інформація відображає реальні показники діяльності підприємства та допомагає власникам зрозуміти, наскільки ефективним є їх бізнес. На жаль, багато керівників малих підприємств досі не мають чіткого розуміння сутності та значення управлінського обліку, його організації та ефективності в застосуванні. Встановлення системи управлінського обліку на малих підприємствах є важливим завданням, яке потребує негайного вирішення.

Управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності відіграє критичну роль у забезпеченні ефективного управління та прийняття стратегічних рішень в умовах нестабільності і невизначеності. Розглянемо ключові аспекти управлінського обліку:

1. Гнучкість та адаптація: Управлінський облік на малих підприємствах повинен бути гнучким та адаптованим до змін в економічному середовищі. Він повинен дозволяти швидко реагувати на невизначені обставини та вносити корективи в стратегії та бізнес-плани.

2. Ризик-орієнтовані методи: Умови невизначеності вимагають використання ризик-орієнтованих методів управлінського обліку. Аналіз ризиків та визначення можливих сценаріїв допомагають підприємствам готуватися до непередбачуваних змін [1, С. 27].

3. Цільове управління ресурсами: В умовах невизначеності, ефективне управління ресурсами стає критично важливим. Управлінський облік повинен допомагати визначати пріоритети, розподіляти ресурси та мінімізувати витрати в умовах обмеженої інформації [4, С. 21].

4. Сценарне планування: Врахування невизначеності передбачає використання сценарного планування. Підприємства повинні розглядати різні можливі розвитку подій та розробляти стратегії для кожного сценарію.

5. Використання ключових показників ефективності: Важливо визначати

та використовувати ключові показники ефективності (КРІ), які відображають успішність підприємства в умовах невизначеності. Це допомагає зорієнтуватися на найважливіші аспекти бізнесу.

6. Співпраця та комунікація: Управлінський облік повинен підтримувати ефективну комунікацію та співпрацю всередині команди. Взаємодія між різними відділами та рівнями управління стає особливо важливою в умовах невизначеності [5, С. 137].

7. Технологічні інновації: Використання сучасних технологій та інструментів в управлінському обліку дозволяє отримувати інформацію, що полегшує процеси управління в умовах змін [3, С. 55].

Узагальнюючи, управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності має враховувати гнучкість, ризик-орієнтовані методи, цільове управління ресурсами, сценарне планування, ключові показники ефективності, ефективну комунікацію та використання технологічних інновацій.

Управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності має свої особливості. Малі підприємства, як правило, мають обмежені ресурси, тому вони повинні використовувати управлінський облік для ефективного управління своїми ресурсами та прийняття рішень в умовах невизначеності.

Розглянемо особливості управлінського обліку на малих підприємствах в умовах невизначеності:

– зосередженість на ключових показниках ефективності. Малі підприємства повинні зосередитися на ключових показниках ефективності (КРІ), щоб мати можливість відстежувати свою діяльність і приймати рішення в умовах невизначеності. КРІ повинні бути релевантними для діяльності підприємства та дозволяти менеджерам отримувати необхідну інформацію для прийняття рішень.

– широке використання прогнозів. Управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності повинен широко використовувати прогнози. Прогнози дозволяють менеджерам оцінювати майбутні результати діяльності підприємства та приймати рішення на основі цих прогнозів.

– гнучкість. Управлінський облік на малих підприємствах повинен бути гнучким, щоб адаптуватися до змін. Умови діяльності малих підприємств можуть змінюватися швидко, тому управлінський облік повинен бути здатний реагувати на ці зміни.

– інтеграція з іншими системами. Управлінський облік на малих підприємствах повинен бути інтегрований з іншими системами, такими як фінансовий облік, маркетинг та продажі. Інтеграція дозволяє менеджерам отримувати інформацію з різних джерел і приймати рішення на основі повної інформації.

Ось деякі конкретні заходи, які можуть допомогти малим підприємствам використовувати управлінський облік для ефективного управління в умовах невизначеності:

1. Створити систему КРІ, яка відображає стратегічні цілі підприємства.
2. Розробити сценарії розвитку бізнесу та використовувати їх для

прогнозування майбутніх результатів [2, С. 63].

3. Створіть систему звітності, яка дозволяє менеджерам отримувати своєчасну і необхідну інформацію.

4. Впровадьте інформаційні технології для автоматизації управлінського обліку.

Впровадження управлінського обліку на малих підприємствах може допомогти їм підвищити ефективність своєї діяльності та прийняти правильні рішення в умовах невизначеності.

Завоювання стійкої конкурентоспроможної позиції на ринку та розширення сфери діяльності малих підприємств в значній мірі залежать не лише від достовірної бухгалтерської інформації, але і від інформації, яка надасть власнику малого бізнесу чітке уявлення про стан, розвиток та перспективи діяльності. Для отримання необхідних даних на малих підприємствах важливо впроваджувати систему управлінського обліку, яка дозволить приймати ефективні фінансові рішення та забезпечить належний рівень планування та контролю за діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Мохненко А.С., Антонов Р.А. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємства // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки"*. Херсон, 2023. № 49. С. 25–29.
2. Мохненко А.С., Стрела Ю.П., Виговська А.С. Характеристика типів фінансової стійкості // *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів: Міжнар. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 03-04 листопада 2022 р. Івано-Франківськ, 2022. С. 62–64*
3. Мохненко А.С., Гайдичук А.М., Сергієнко М.В. Інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку фермерських господарств // *Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 02-03 листопада 2023 р. Івано-Франківськ: ХДУ, 2023. С. 54-57.*
4. Мохненко А.С., Наумов О.Б., Чмут О.О. Модель організаційно-економічного механізму логістичної системи підприємства // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки"*. Херсон, 2023. № 48. С. 19-24.
5. Мохненко А.С., Чмут О.О. Маркетинг як інструмент ефективного функціонування логістичної системи підприємства. *Маркетинг у підприємстві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри: колективна монографія / За наук. ред. І.В. Перезової. Львів, 2023. С. 136–160.*

Шишкова Діана Науковий керівник – Шишкова Наталія <i>Обмеження та ризики використання CHATGPT аудитором.....</i>	252
Шрамковська Інна, Колеснік Ігор, Лега Ольга <i>Формування виробничої собівартості сільськогосподарської продукції.....</i>	255
Щелкунов Олексій Науковий керівник – Парасій-Вергуненко Ірина <i>Організаційне забезпечення аналізу ділового партнерства автотранспортних підприємств.....</i>	260
Яковенко Світлана <i>Штучний інтелект – новий виток розвитку бухгалтерії.....</i>	263
2. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК І БІЗНЕС-АНАЛІТИКА	
Багрій Конон <i>BUSINESS INTELLIGENCE як система побудови управлінської звітності.....</i>	265
Верезуб Олександр Науковий керівник – Яловега Людмила <i>EBITDA: сутність, розрахунок, переваги та недоліки.....</i>	268
Гайдичук Андрій, Сергієнко Максим Науковий керівник – Мохненко Андрій <i>Управлінський облік на малих підприємствах в умовах невизначеності.....</i>	271
Dong Hai Scientific supervisor – Davydluk Tetiana <i>Optimization of costs using management accounting data.....</i>	274
Дьякова Наталія, Верютіна Вікторія, Перерва Петро <i>Краудфандинг як основа формування стартапів.....</i>	277
Єрмолаєва Марина, Луценко Дмитро <i>Витрати на подолання наслідків бойових дій: моніторинг та облік.....</i>	280
Жолобецький Анатолій Науковий керівник – Яловега Людмила <i>Стратегічний управлінський облік: особливості та інструментарій.....</i>	282
Клименко Анна <i>Основні тенденції ринку праці в Україні.....</i>	285
Куценко Владислав науковий керівник – Ігнашкіна Тетяна <i>Підхід до представлення результатів порівняльного аналізу фінансового стану енергетичних компаній.....</i>	288
Мазурик Віталій, Микиташ Микола, Свистун Роман Науковий керівник – Бруханський Руслан <i>Ідентифікація стратегічного управлінського обліку у системі координат «Облік-Управління»</i>	291

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

*Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

28 – 29 березня 2024 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск, головний редактор: Лега О. В., к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри
обліку і оподаткування

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за
підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних,
галузевої термінології, інших відомостей.

